49848 ـ مدعی است دلیلی وجود ندارد که زن باید روزه‌هایی که در عادت ماهیانه نگرفته را قضا کند

سوال

دختری نمی‌خواهد روزهایی از رمضان را که به سبب عادت ماهیانه روزه نبوده قضا کند زیرا مدعی است هیچ دلیل شرعی در قرآن و سنت نیامده که قضای این روزها را واجب کرده باشد. از شما گرامی خواهانم که برایم دلایلی از قرآن یا سنت در این باره بیاورید تا ایشان را نصیحت کنم.

پاسخ مفصل

الحمدلله.

وجوب قضای روزه‌های رمضان برای زنی که به سبب حیض (پریود) آن را ادا نکرده امری است که مسلمانان دربارهٔ آن اتفاق نظر دارند و سنت صحیح و اجماع دال بر آن است.

بخاری (۳۲۱) و مسلم (۳۳۵) از مُعاذه روایت کرده‌اند که گفت: از عایشه پرسیدم و گفتم: چگونه است که زن حائض روزه را قضا می‌کند اما نمازش را قضا نمی‌کند؟ فرمود: «آیا تو حَروری هستی؟» گفتم: نه حَروری نیستم، اما می‌پرسم. فرمود: «ما دچار آن (یعنی عادت ماهیانه) می‌شدیم، و امر می‌شدیم که قضای روزه را به جا بیاوریم و امر به قضای نماز نمی‌شدیم». این لفظ مسلم است.

نَوَوی ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

«این حکمی است که مسلمانان بر آن اجماع نموده‌اند که برای زن حائض و نُفَساء در هنگام حیض و نفاس نماز و روزه واجب نیست و بر این اجماع نموده‌اند که قضای نماز بر آنان واجب نیست و بر این اجماع کرده‌اند که واجب است قضای روزه را به جا آورد.

علما گفته‌اند: فرق بین این دو این است که نماز بسیار است و تکرار می‌شود و قضایش دشوار می‌شود، به خلاف روزه که یک بار در سال واجب است و چه بسا حیض تنها یک یا دو روز به طول انجامد».

حافظ ابن حجر در شرح حدیث می‌گوید:

«آیا تو حروری هستی؟» حروری منسوب به حَرورا است که شهری است در فاصلهٔ دو میلی کوفه.

به کسی که معتقد به مذهب خوارج باشند حَروری می‌گویند زیرا نخستین فرقهٔ آنان در این شهر بر علی خروج کردند و به آنجا منسوب شدند و آنان فرقه‌های بسیاری هستند اما یکی از اصول مورد اتفاق بین آنها برگرفتن آنچه قرآن دال بر آن است و رد چیزی است که افزون بر آن در حدیث آمده، برای همین عایشه سؤال معاذه را با این پرسش مورد انکار قرار داد.

ابن قدامه در «المغنی» (۳/ ۳۹) می‌گوید:

«علما بر این اجماع کرده‌اند که برای زنی که در حالت حیض یا نفاس است روزه حلال نیست و آنها در رمضان [در حال حیض و نفاس] روزه نمی‌شوند و [بعد از رمضان] قضای آن را به جا می‌آورند و اگر [در این حال] روزه شوند روزه‌شان درست نیست».

نووی در «المجموع» (۲/ ۳۸۶) می‌گوید:

«همچنین امت بر این اجماع کرده‌اند که واجب است روزهٔ رمضان را قضا کند. این اجماع را ترمذی و ابن المُنذِر و ابن جَریر طبری و اصحاب ما و دیگران نقل کرده‌اند».

شیخ الاسلام ابن تیمیه در «مجموع الفتاوی» (۲۵/ ۲۱۹) می‌گوید:

«بر اساس سنت و اتفاق مسلمانان ثابت شده که خون حیض منافی روزه است، بنابراین زن حائض روزه نمی‌گیرد اما قضای روزه را به جای می‌آورد».

بنابراین، این سنت پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ و سپس اجماع علماست که تنی چند از اهل علم نقل کرده‌اند.

پس چطور می‌شود گفت که دلیلی برای وجوب قضای روزهٔ زنی که عادت ماهیانه بوده وجود ندارد؟!

این زنی که سؤال کننده به ایشان اشاره کرده باید از این سخن منکر به درگاه الله توبه کند زیرا شامل جسارت بر شرع الله تعالی و احکام اوست و برای کسی که نمی‌داند واجب آن است که جستجو کند و از اهل علم بپرسد و جایز نیست که در دین خداوند بدون علم سخن بگوید زیرا چنین کاری حرام است. الله تعالی می‌فرماید:

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالإِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَاناً وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لا تَعْلَمُونَ [سورهٔ اعراف: ۳۳]

(بگو پروردگار من زشتکاری‌ها را چه آشکار و چه پنهان و گناه و ستم ناحق را حرام گردانیده است و [نیز] اینکه چیزی را شریک الله سازید که دلیلی بر [حقانیت] آن نازل نکرده و اینکه چیزی را که نمی‌دانید به الله نسبت دهید).

و مسلمان باید این را بداند که هر حرفی به زبان می‌آورد در برابر آن مسئول است. الله تعالی می‌فرماید:

مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ [سورۀ ق: ۱۸]

(هیچی سخنی را به زبان نمی‌آورد مگر اینکه مراقبی آماده نزد او [آن را ثبت می‌کند]).

از الله تعالی خواهانیم که ما را بصیرت و فقه در دین ارزانی دارد.

والله تعالی اعلم.